

NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Odbor komunikácie a styku s verejnosťou

Zamestnávanie mladých je vážny celoeurópsky problém

Predseda Najvyššieho kontrolného úradu SR (NKÚ) Karol Mitrík v stredu doobeda privítal na pôde úradu bulharskú členku Európskeho dvora audítorov (EDA) Ilianu Ivanovovu. Na pracovnom stretnutí sa zamerali predovšetkým na problematiku zamestnanosti mladých ľudí a potrebu ich efektívnejšej podpory. Súčasný stav v tejto oblasti vyhodnotili ako vážny v rámci celej Európy.

„Téma nezamestnanosti mladých ľudí je veľmi aktuálna a živá. Vysoká nezamestnanosť mladých je alarmujúca, je preto potrebné pripraviť kvalifikovanú analýzu, ktorá odhalí príčiny tohto stavu,“ uviedol na stretnutí predseda NKÚ Karol Mitrík. Zdôraznil, že mentalita a návyky mladých ľudí sa menia. **„Nie je to teda len otázkou nedostatku pracovných príležitostí,“** vysvetlil. Spoločne s Ivanovovou vyzdvihli potrebu zavedenia systému duálneho vzdelávania, ktorý spája všeobecné a odborné teoretické vzdelávanie s praktickou prípravou na výkon povolania u konkrétneho zamestnávateľa. **„Vzdelávanie nie je možné odtrhnúť od praxe,“** dodala Ivanovová.

V súvislosti so zamestnanosťou mladých ľudí na Slovensku NKÚ ukončil kontrolu zameranú na Podporu zamestnanosti a znižovanie nezamestnanosti. Úrad preveril 104 kontrolovaných subjektov, medzi nimi aj Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny a chránené dielne, pričom sledovaným obdobím boli roky 2012 až 2014. Cieľom kontroly bolo posúdiť, či opatrenia trhu práce boli správnymi nástrojmi na znižovanie nezamestnanosti a navrhnúť odporúčania efektívnejšieho využitia finančných prostriedkov alebo systému ich prerozdelenia.

Ukázalo sa, že z vytvorených pracovných miest bola zrušená viac ako štvrtina ešte pred ukončením projektu, a to hlavne z dôvodu nezájmu mladých nastúpiť na pracovné miesta. V jednom z kontrolovaných subjektov sa napríklad na 20 vytvorených pracovných miestach vystriedalo až 50 uchádzačov o zamestnanie vo veku do 29 rokov. To znamená, že na každom pracovnom mieste sa v priebehu 18 mesiacov vymenilo 2,5 mladého človeka. K vysokej fluktuácii podľa vyjadrení kontrolovaných subjektov prispel hlavne nezáujem uchádzačov zaradiť sa do daného pracovného procesu, resp. mali neadekvátne vysoké mzdové nároky či zlé návyky a pracovnú morálku.

Kontrolóri NKÚ zistili, že na podporu zamestnávania rizikových skupín (mladí ľudia, resp. znevýhodnení uchádzači) boli poskytnuté finančné prostriedky v priemernej sume 128 miliónov eur ročne, Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013 pritom počítal s podporou v priemere až 170 miliónov eur, čo predstavuje pokles až o 42 miliónov eur. Podpora zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím tvorí v Európskej únii približne 12 % výdavkov z nástrojov Aktívnej politiky trhu práce. Slovensko vynakladá na podporu zamestnávania týchto osôb asi 8,1 %. Kontrolóri upozornili, že ľudia so zdravotným postihnutím patria medzi znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, ktorí si prácu nachádzajú veľmi ťažko a je pre nich náročné si prácu aj udržať. Kontrolou bolo zároveň preukázané, že zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím len počas poskytovania podpory nie je možné považovať za dostatočnú podporu politiky zamestnávania a je potrebné upraviť zákon o službách zamestnanosti tak, aby zamestnávanie znevýhodnených občanov bolo dlhodobejšie.

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Odbor komunikácie a styku s verejnosťou

Odporúčania

NKÚ kontrolovaným subjektom odporučil vypracovať jednotný, nezávislý a transparentný systém, podľa ktorého budú prostriedky prerozdelené. Úrad poukázal aj na potrebu zvýšenia podielu vzdelávacích programov v súlade s odporúčaniami OECD, ktoré v sebe premietajú aj podporu duálneho vzdelávania. Kontrolóri sú presvedčení o tom, že na dosiahnutie vyššej efektivity je dôležité zlepšiť prepojenie vzdelávania s potrebami miestnych zamestnávateľov, a zároveň monitorovať a prognózovať miestny dopyt po vzdelaní.

Kontrolóri tiež odporúčajú zabezpečiť monitorovanie, kontrolu novovytvorených pracovných miest u zamestnávateľov aj po naplnení dohodnutej doby. Keďže sa ukázalo, že pracovné miesta sa po vyčerpaní dotácií vo vysokej miere rušia, bolo by vhodné sústrediť sa na vytváranie pracovných miest s trvalým pracovným pomerom pre ľudí so zdravotným postihnutím a ostatných znevýhodnených uchádzačov. Tiež je dôležité zamerať sa na výber žiadateľov, aby nedochádzalo k zazmluvňovaniu pracovných miest, kde nie je predpoklad dlhodobej rentability.

Predseda NKÚ SR Karol Mitřík rokoval s členkou EDA Ilianou Ivanovovou.

Daniela Bolech Dobáková, hovorkyňa
Najvyšší kontrolný úrad SR, Priemyselná 2, 842 73 Bratislava
tel: +421 2 501 14 451, mobil:+421 918 765 103, e-mail: daniela.bolech@nku.gov.sk,
www.nku.gov.sk, twitter.com/NKUSR